

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

České firmy v Číně

Czech Companies in China

OLOMOUC 2010 Klára Vlášková
vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Kučera

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

Olomouc, 29. dubna 2010

.....

Děkuji Mgr. Ondřeji Kučerovi za vedení mé práce a cenné připomínky. Mé díky patří i všem společnostem, které souhlasily s tím, abych údaje o nich zpracovávala ve své práci a které mi poskytly důležité informace. V neposlední řadě děkuji svým blízkým za to, že mě podporují nejen v mých studiích ale i v osobním životě.

Obsah

Úvod.....	7
Hypotézy práce	8
Ediční poznámka.....	9
Materiály a metody	10
1. Alfa, a.s.	11
1.1 O firmě.....	11
1.2 Historie firmy.....	12
1.3 Spolupráce se zahraničními partnery	13
1.3.1 Spolupráce s Čínou	13
2. Beta, a.s.....	15
2.1 O firmě.....	15
2.2 Spolupráce se zahraničními partnery	16
2.2.1 Spolupráce s Čínou	16
3. Gama, a.s.....	18
3.1 O firmě.....	18
3.2 Spolupráce se zahraničními partnery	20
3.2.1 Spolupráce s Čínou	20
3.2.2 WFOE	22
4. Ing. Jan Novák	24
4.1 O firmě.....	24
4.2 O firmě Steel	26
4.3 Spolupráce Jana Nováka se zahraničními partnery	27
4.3.1 Spolupráce s Čínou	27
5. Delta.....	29
5.1 O firmě.....	29
5.2 Delta Česká republika	30
5.3 Spolupráce se zahraničními partnery	31
5.3.1 Spolupráce s Čínou	31
6. Epsilon	33
6.1 O firmě.....	33
6.2 Spolupráce se zahraničními partnery	34
6.2.1 Spolupráce s Čínou	34

Výsledky a diskuse	36
Závěr	41
Abstract in English.....	44
Anotace	45
Annotation	46
Zdroje.....	47
Seznam příloh	49

Úvod

Politika otevřených dveří, která je v Čínské lidové republice praktikována od 70. let 20. století, umožnila této zemi dohnat vše, co zameškala. Čína se tak v současné době řadí na přední příčky v žebříčku světových ekonomických velmocí.

Levná pracovní síla umožňuje produkovat výrobky s nízkou cenou, které jsou pak vyváženy do celého světa. To však neznamená, že všechny tamní firmy jsou čínské. Podstatnou částí současné čínské ekonomiky jsou zahraniční investice, ve své práci jsem se zaměřila na české firmy v Číně.

Zabývám se rozbořem 6 konkrétních společností, které podnikají v různých odvětvích a v Číně vyvíjejí činnosti velmi rozdílného charakteru. Základními prameny informací byly dotazníky, které vyplnili zástupci těchto společností. Ty jsem pak vzájemně porovnávala a vyvodila z nich závěry. Dále jsem pracovala s internetovými zdroji.

V práci jsou postupně představeny jednotlivé společnosti a jejich konkrétní aktivity v Číně. V části *Výsledky a diskuse* pak najdete odpovědi na dílčí hypotézy a informace vycházejí ze srovnání odpovědí v dotaznících, které jsou v některých případech doplněny komentářem.

V závěru se zabývám základní hypotézou práce, tedy tím, jaké české firmy s Čínou spolupracují.

Hypotézy práce

Hlavním cílem práce je zodpovědět otázku, jaké české firmy spolupracují s Čínou. K výsledku bychom měli dojít vyhodnocením odpovědí na dílčí hypotézy.

Co se týče použitého postupu, zvolila jsem metodu komparativní analýzy. Zástupcům všech šesti společností, jež ve své práci zkoumám, byl poslán identický dotazník, jehož otázky korespondují s některými dílčími hypotézami práce. Odpovědi na další z nich je pak možné hledat v obchodním (resp. živnostenském) rejstříku a na webových stránkách jednotlivých společností.

Dílčí hypotézy:

- Jaké firmy s Čínou spolupracují, v jaké oblasti podnikají?
- Jak jsou tyto firmy velké?
- Jsou to české firmy, nebo jsou to firmy zahraniční, které mají zastoupení jak v České republice tak v Číně?
- Proč si vybraly právě Čínu jako svého obchodního partnera? Jaké jsou výhody a nevýhody spolupráce s Čínou? Co představuje největší problém a co nejmenší?
- Mají tyto firmy zahraniční partnery jen v Číně nebo i v jiných zemích? Jakých?
- Jaké zastoupení v Číně mají (pobočka, výrobní závod, obchodní oddělení...) a kde?
- Zaměřují se firmy spolupracující s Čínou převážně na vývoz do ní nebo dovoz z ní? A obchodují s polotovary, hotovými výrobky nebo informacemi? (V čem vzájemná spolupráce spočívá?)
- Jakou formu dopravy firmy volí?
- Jak spolu firmy komunikují (telefonicky, elektronicky...)?
- Jaký jazyk používají?
- Kde hledají překladatele a jak intenzivně je využívají?
- Kdy začala vzájemná spolupráce?

Ediční poznámka

Z důvodu zachování anonymity firem, byla jména společností, jejich poboček, obchodních partnerů apod. v celé práci změněna. Ze stejného důvodu není možné veřejně uvádět všechny použité zdroje, protože firmy by pak bylo možné jednoduše dohledat. S plným seznamem zdrojů a se skutečnými názvy společností jsou kromě autorky seznámeni vedoucí a oponent práce.

Názvy čínských měst jsou v práci uváděny buď v ustálené české podobě (Šanghaj, Peking) nebo v čínské transkripci pinyin.

Materiály a metody

Aby byla činnost českých firem v Číně porovnatelná, rozhodla jsem se vytvořit jednotný dotazník (příloha 1) a ten potom rozeslat jednotlivým společnostem. V jeho úvodu bylo nutné vyplnit údaje o společnosti, poté následovalo 15 otázek, některé navíc doplněné podotázkami. Přesto, že by dotazník mohl obsahovat mnohem více otázek, bylo nutné vybrat jen ty nejzásadnější, aby byl pro respondenty co nejméně náročný.

I když jsem oslovila přes 70 společností, vyplněných dotazníků jsem získala jen 6. Některé firmy mi neodpověděly vůbec, několik z nich se omluvilo, že bohužel nemají dostatek času, aby se mohly vyplňování dotazníku věnovat.

Při výběru firem, které bych mohla ve své práci zpracovávat, jsem oslovila Generální konzulát České republiky v Šanghaji, který mi laskavě poskytl seznam českých firem, které podnikají v Číně a jsou pod konzulátem registrovány. Tento seznam včetně kontaktních údajů, jež mi poskytl Ing. Aleš Červinka z The CzechTrade Office dne 30.9.2008 s upozorněním, že některé údaje nemusejí být aktuální, najdete v příloze 2. Pokusila jsem se spojit se všemi firmami z uvedeného seznamu a některými dalšími, na něž jsem získala kontakty ze soukromých zdrojů. Výsledkem bylo navázání spolupráce s firmami Alfa, a.s., Beta, a.s., Gama, a.s., Ing. Jan Novák, Delta a Epsilon Consulting (Beijing) Co., Ltd.

Pro zkoumání problematiky českých firem v Číně jsem zvolila metodu komparativní analýzy. S touto metodou jsem se v teoretické rovině seznámila v knihách *Úvod do kvalitativního výzkumu* (autor J. Hendl) a *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích* (autor P. Druhák).

Při studiu současné situace světové ekonomiky jsem vycházela z knihy H. Kunešové a E. Cihelkové *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*.

1. Alfa, a.s.

1.1 O firmě

Alfa, a.s. je mateřská společnost skupiny Alfa, se sídlem v Praze.¹ Mezi její dceřinné společnosti patří Alfa MGI, a.s., Alfa Wind, a.s., Alfa Gear, s.r.o., VITAL2/Czech VITAL2, Zana Alfa AS a Alfa China.² Společnost Alfa je průmyslovou firmou, která se v oblasti mechanického strojírenství pohybuje už více než 125 let.³ Většina dceřinných společností vznikla odkoupením a přejmenováním původních ČKD a Škodových závodů.

Alfa Gear, s.r.o. se specializuje na výrobu převodových zařízení a ozubených kol, sídlí v západních Čechách a má 150 zaměstnanců. Průmyslové a speciální převodovky vyrábí Alfa MGI, a.s. se sídlem ve východních Čechách a 450 zaměstnanci. V Praze sídlí Alfa Wind, a.s. zabývající se kompletními dodávkami zařízení větrných elektráren včetně výstavby a servisu.⁴

Další dceřinné společnosti jsou v zahraničí. VITAL2 Ltd. působí jako vývojová a konstrukční kancelář a má sídlo ve Velké Británii, Czech VITAL2 najdeme ve východních Čechách. Zana Alfa AS dodává převodová zařízení pro průmysl těžby ropy a plynu. Jedná se o společný podnik Zana Offshore Technologies a Alfa Industry, který sídlí v Norsku. V čínském Pekingu pak působí Alfa China B.R.O (Beijing Representative Office) – obchodní a nákupní kancelář skupiny Alfa.⁵

Společnost má dále své obchodní zastoupení v Rusku, na Kubě, v Chile a v Bulharsku.⁶

1 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

2 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

3 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

4 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

5 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

6 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

1.2 Historie firmy

Počátky firmy Alfa můžeme hledat už na konci 19. století, kdy v Prostějově začala vyrábět jednoduché zemědělské stroje a nářadí firma Černý-Procházka. Před 1. světovou válkou měla tato společnost přes 1 000 zaměstnanců. Po válce vznikl strojírenský závod ALFA, jehož 2 150 zaměstnanců kromě zemědělských strojů (mlátičky, pluhy, vyorávače) vyrábělo i parní lokomobily, motory a generátory. Ve 20. letech začala firma vyrábět automobily na zakázku. Zlom přišel v roce 1946, kdy byla firma znárodněna a přejmenována.

Do stejné doby se datují i počátky firmy Alfa Gear, s.r.o., neboť v roce 1918 byla založena Továrna ozubených kol (pobočka Škodových závodů, jež byly založeny v roce 1859), která byla v rámci privatizace Škody Plzeň k.p. v roce 1992 a později i v roce 2002 přejmenována. V srpnu 2004 společnost Alfa Industry, a.s. koupila 100% podílu v této firmě a o rok později ji přejmenovala na Alfa Gear, s.r.o.

Dceřinná společnost Alfa MGI, a.s. navazuje na Františka Pazléra a firmu Mach a Strach, kteří se na konci 19. století zabývali kovovýrobou a vyráběli klempířské stroje a ruční lisy. Po znárodnění ve 40. letech došlo k přechodu na těžkou strojírenskou výrobu. Alfa, a.s. vznikla v roce 2004 přejmenováním jedné z poboček ČKD, která ve východních Čechách působila od roku 1965 a od 70. let vyráběla převodovky. Právě tímto krokem byla značka Alfa poprvé od znárodnění navrácena k životu.

Postupně se jí podařilo založit společnost Czech VITAL2, s.r.o. a koupit 45% obchodního podílu britské společnosti VITAL2 Ltd. (2005-2006). V roce 2006 byla založena společnost Alfa Wind, a.s. a ve spolupráci se společností Zana Offshore i Zana Alfa AS. Zatím posledním přírůstkem do společnosti Alfa je Alfa China.⁷

⁷ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

1.3 Spolupráce se zahraničními partnery

Společnost Alfa hojně využívá zahraničních partnerů. V Evropě spolupracuje s Itálií, Německem, Rakouskem, Anglií, Norskem a Slovenskem. Své partnery má i v Asii, konkrétně v Číně, Indii a Koreji.⁸ Z uvedených partnerů nepreferuje žádného konkrétního, ale při zadávání nové zakázky hraje rozhodující roli cena a osobní návštěva.⁹

1.3.1 Spolupráce s Čínou

Před 3 lety zřídila společnost Alfa pobočku Alfa China B.R.O. (Beijing Representative Office) v Pekingu.¹⁰ Od té doby trvá vzájemná spolupráce mezi českými závody a čínskou obchodní a nákupní kanceláří.

Na základě obchodní spolupráce jsou z Číny do České republiky dováženy polotovary, výrobní materiál ale i hotové výrobky. Češi do Asie exportují pouze již hotové výrobky. Pokud jde o konkrétní zboží, jedná se převážně o převodovky, ozubené díly a výkovky.¹¹

Transport na tak velkou vzdálenost představuje problém, z ekonomických důvodů firmy volí převážně lodní dopravu, která je nejlevnější. Z přístavů bývají využívány německý Hamburk a čínská Šanghaj.¹²

Bezesporu největší konkurenční výhodou čínských partnerů je cena, kromě ceny však Čína nabízí průměrné obchodní podmínky. Faktor nespolehlivosti a konfliktnosti při spolupráci je u čínských partnerů vyšší než u jiných zahraničních partnerů. Jazykovou bariéru společnost Alfa považuje za srovnatelnou s těmi, se kterými se potýká při spolupráci s jinými zahraničními partnery. Velká vzdálenost mezi oběma společnostmi pro Alfou nehraje příliš významnou roli.¹³

Během tříleté spolupráce si firmy zvykly využívat služeb interních překladatelů. Komunikace probíhá převážně e-mailem, nebo jinými způsoby přes internet, a téměř výhradně anglicky.¹⁴

8 Dotazník Alfa, otázka 1 a její podotázky

9 Dotazník Alfa, otázky 2 a 13

10 Dotazník Alfa, otázky 6, 7 a 10

11 Dotazník Alfa, otázka 3

12 Dotazník Alfa, otázky 4 a 5

13 Dotazník Alfa, otázky 8 a 9

14 Dotazník Alfa, otázky 11, 12 a 15

Co se týče bariér, které problematizují spolupráci s Čínou, tedy bariéry kulturní, jazykové a názorové, společnost Alfa se domnívá, že všechny tři hrají při jednání s čínskými partnery stejnou roli.¹⁵

¹⁵ Dotazník Alfa, otázka 14

2. Beta, a.s.

2.1 O firmě

Budeme-li hledat kořeny společnosti Beta, a.s., dostaneme se až do roku 1814, skutečným začátkem tradice společnosti byl však až rok 1950. Od roku 1991 je firma akciovou společností.¹⁶

Beta, a.s. podniká v oblasti strojírenství. Vyrábí motory a klimatizace pro letouny, vrtulníky a bezpilotní prostředky, přesné odlitky kol pro turbodmychadla, lopatky turbín, formy pro přesné lití a listování plastů, přípravky a speciální nářadí, energetická a ekologická zařízení, rotory turbín, skříně elektrických motorů a části větrných elektráren. Je schopná vyrobit i přesné dílce dle dokumentace zákazníka a věnuje se galvanickým povrchovým úpravám.¹⁷

Díky technickému rozvoji, na který Beta, a.s. klade velký důraz, se firma úspěšně prosazuje nejen v tuzemsku, ale i na světovém trhu.

V letech 1997 a 2006 došlo ke změnám v organizační struktuře. Některé výroby a aktivity byly přesunuty do jiných divizí, jiné přešly pod nově vzniklé společnosti, na jejichž založení Beta, a.s. spolupracovala s dalšími firmami.

Firma zaměstnávající asi 700 lidí dbá o to, aby veškeré služby a výrobky, které nabízí, měly dobrou technickou úroveň a jednoduchou konstrukci, díky níž je možné snadno obsluhovat i velká zařízení. Mnohé výrobky prošly certifikací, která zaručuje jejich vysokou kvalitu. I spolehlivý servis je pro Beta, a.s. samozřejmostí.¹⁸

¹⁶ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

¹⁷ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

¹⁸ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

2.2 Spolupráce se zahraničními partnery

Zahraniční firmy jsou pro Betu nepostradatelnými partnery. Podle mého názoru společnost volí dobrou taktiku, když možnost spolupráce se subjekty ze 4 kontinentů a jazykové kurzy angličtiny, němčiny a ruštiny nabízí jako jeden ze svých benefitů¹⁹. Domnívám se, že tato personální politika může nalákat mnohé kvalitní odborníky.

Beta je skutečně českou firmou, což je v poslední době čím dál tím vzácnější. U společnosti podnikající v oblasti leteckého průmyslu je pochopitelné, že se nespokojí s tuzemským trhem a musí své výrobky prodávat i do zahraničí.

Z mnoha evropských zemí, se kterými Beta spolupracuje, stojí za zmínku například Francie, Velká Británie, Německo, Itálie, Slovensko, Rakousko, Polsko, Španělsko nebo Dánsko. Partnery našla společnost i v Asii, konkrétně v Číně, Thajsku, Bangladéši²⁰ a Jižní Koreji²¹. Neměli bychom zapomenout ani na Rusko, USA, Spojené arabské Emiráty nebo Egypt.²²

Přesto, že Beta nemá při výběru svých partnerů žádné jednoznačné preference, rozhodně ho nepodceňuje. Rozhodujícími faktory, které firma vždy před zahájením spolupráce zváží, jsou cena a obchodní podmínky. Velký vliv na rozhodnutí mají i předchozí zkušenosti a přihlíží se i k externím doporučením.²³

2.2.1 Spolupráce s Čínou

Spolupráce mezi Beta a čínskou firmou trvá již 17 let, bohužel se mi podařilo zjistit pouze to, že se jedná o státem licencovanou společnost, informace, o jakou konkrétní čínskou firmu se jedná, mi Beta neposkytla.

Češi do Číny vyvážejí hotové výrobky, konkrétně dílce pro letecký průmysl, tedy pomocné energetické jednotky, systémy klimatizace, malé turbínové motory a další. K transportu materiálu nebo polotovarů nedochází. Přesun produktů je jednosměrný, z Číny firma Beta nedováží.²⁴

Co se týče přepravy, volí společnost pro její rychlost (asi 1 týden), spolehlivost a

19 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

20 Dotazník Beta, otázka 1 a příslušné podotázky

21 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

22 Dotazník Beta, otázka 1 a příslušné podotázky

23 Dotazník Beta, otázky 2 a 13

24 Dotazník Beta, otázka 1.2.1, 3 a 10

hlavně s ohledem na cenu výrobků leteckou dopravu. Přesto, že zástupce Beta, a.s. v Číně sídlí v Pekingu, je využíváno letiště v Šanghaji. Cena výrobků je poměrně vysoká, proto není volena lodní doprava, která je sice levnější, ale méně spolehlivá a navíc zdlouhavá.²⁵

Během dlouhodobé spolupráce si Češi mohli udělat představu o tom, jaká úskalí nebo naopak jaká pozitiva spolupráce s Číňany přináší. Beta považuje své asijské protějšky za spolehlivé a spolupráci za takřka bezkonfliktní. Největšími kameny úrazu jsou velká vzdálenost mezi partnery a časový posun. Co se týče dalších překážek, které vzájemnou spolupráci negativně ovlivňují, uvádí Beta kromě jazykové bariéry i kulturní rozdíly.²⁶

Pokud jde o jazyky, které firmy při spolupráci využívají, jsou to angličtina a čeština. Bohužel otázky týkající se překladatelů a tlumočnicků zůstaly nezodpovězené a tak se mi nepodařilo zjistit, zda jejich služeb Beta, a.s. využívá a pokud ano, zda tito pocházejí z vnitřních zdrojů firmy nebo je v případě potřeby outsourcuje.^{27 28}

Přesto se dá soudit, že společnost dbá na kvalitní komunikaci, neboť využívá jak tradiční tak i moderní metody. Partneři si telefonují, používají internet a vzájemně se obchodně navštěvují a to jak v Číně, tak v České republice.²⁹

25 Dotazník Beta, otázka 4, 5, 6 a 7

26 Dotazník Beta, otázka 8, 9 a 14

27 *Outsourcing* = zajišťování části provozu organizace jinou, externí organizací. Je to označení, které vychází ze dvou základních slov: "out" - vnější a "source" – zdroj. (**Outsourcing**, http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=outsourcing. (7.4.2010))

28 Dotazník Beta, otázky 12 a 15 (včetně podotázek)

29 Dotazník Beta, otázka 11

3. Gama, a.s.

3.1 O firmě

Již od roku 1950 se v oblasti chemického průmyslu pohybuje firma Gama, a.s. Tato česká projekční, inženýrská a dodavatelská společnost se zabývá organickou i anorganickou chemií, petrochemií, rafinerií, zpracováním zemního plynu, výrobou papíru a celulózy, ale i energetikou a ochranou životního prostředí.

K privatizace Gamy došlo v roce 1992 a od té doby se firma zaměřuje na komplexní činnosti a realizaci investičních projektů na klíč. Jedná se hlavně o výrobní jednotky kyseliny dusičné, močoviny, biodieslu, ropy a plynu.³⁰

Společnost se věnuje i projektové a konzultační činnosti, zajišťuje subdodávky, stavby, montáže a autorský dozor. Na základě výzkumné a výrobní činnosti v oblasti chemických látek je schopna provádět analýzy a studie. Po uvedení do provozu nabízí firma nejen garanční zkoušky, ale i záruční a pozáruční servis.

Gama, a.s. má na svém kontě širokou škálu produktů. V oblasti dusíkaté chemie jsou to slabá i koncentrovaná kyselina dusičná, močovina (včetně granulace), čpavek a dusíkatá hnojiva. Podílí se i na výrobě vodíku, nitrobenzenu, anilinu a polyfenyleneteru (PPE), najdeme tu biopaliva I. a II. generace. Pozadu nezůstává ani rafinerie a petrochemie, neboť produktová strategie se dotýká i ropy a plynu. Chemické produkty jsou využitelné i v potravinářství, konkrétně v pivovarech a cukrovarech. Samozřejmě není důležité látky jen vyrábět a transformovat, ale i převážet, proto se společnost pohybuje i na poli průmyslové infrastruktury a dálkovodů.³¹

V devadesátých letech prošla Gama několika certifikačními audity a může se tak chlubit ISO certifikáty³² z oblasti projekce a řízení projektů nebo nákupu a komplexních inženýrských služeb. Od roku 2003 má validovaný systém enviromentálního managementu³³, ten podle EMAS³⁴ představuje: „...aktivní přístup podniku ke sledování,

30 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

31 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

32 ISO = International Organization for Standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci), která je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů – členů ISO. Pro minimalizaci rizik možného poškození či znevážení výrobků a služeb, poškození životního prostředí či možnost vzniku pracovního úrazu jsou tu právě normy ISO, které nabízejí firmám prostředky a postupy, jak činnost společnosti zefektivnit a zamezit případným neshodám a problémům. (ISO Certifikace. <http://www.iso-certifikace.cz/> (23.4.2010))

33 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

34 EMAS = Eco-Management and Audit Scheme (EMAS), systému řízení podniku a auditu z hlediska ochrany životního prostředí.

řízení a postupnému snižování dopadů svých činností na životní prostředí. Funguje na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001. V České republice je garantem programu EMAS Ministerstvo životního prostředí“.³⁵

Mezi lety 1995 a 2002 byla Gama vlastněna francouzskými firmami. Hebs, která zde měla většinový podíl od roku 1995, pak byla v roce 2000 koupena francouzskou společností TERMIT a o rok později se Gama stala členem Termit Group. V roce 2002 se však většinovým vlastníkem stala SANDRA, a.s. (v současné době vlastní 98,41% akcií), tedy česká společnost zabývající se zpracováním drahých kovů a jejich využitím v průmyslu, v minulosti měla společnost několik francouzských vlastníků. Dnes je Gama, a.s. absolutním vlastníkem společností Termoport, a.s. a ZCAD Pharma, a.s.³⁶

³⁵ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

³⁶ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

3.2 Spolupráce se zahraničními partnery

Co se týče zahraničních partnerů, obchoduje Gama, a.s. se zeměmi po celém světě. Z Evropských partnerů můžeme jmenovat Francii a Německo, z asijských Čínu, Taiwan nebo Japonsko.³⁷

Své projekty však společnost realizovala i jinde. Kromě České a Slovenské republiky³⁸ stojí za zmínku Polsko, Maďarsko, Francie, Bulharsko, Německo, Rakousko, Belgie, Řecko a Španělsko³⁹. Mimo Evropskou unii firma spolupracovala i s Ukrajinou⁴⁰, Běloruskem⁴¹, Ruskou federací⁴², Irákem, Turkmenistánem, Íránem, Uzbekistánem a Pákistánem⁴³. Z dalších zemí, ve kterých můžeme najít projekty společnosti Gama, můžeme uvést Čínu⁴⁴, Ugandu, Senegal, Turecko a Indii⁴⁵.

Pro spolupráci se zahraničím samozřejmě firma nevyužívá jen svou základnu v České republice, ale i své pobočky, které najdeme na Slovensku, v Rusku, Bělorusku, Rumunsku, Číně, Iráku a na Ukrajině. Vlastní pobočku má i Střední východ.⁴⁶

3.2.1 Spolupráce s Čínou

Gama obchoduje s mnoha čínskými partnery, například s firmami CCES, JINGYUAN, Greenstar, Fengjian, Huada Gold atd. Kvůli spolupráci s nimi vznikla v Šanghaji pobočka Gama Chemical Engineering (Shanghai) Co.Ltd. Jedná se sice o čínskou firmu, ale byla založena českým zakladatelem a spadá do skupiny SANDRA, takže je zde uváděna právem.⁴⁷

Čínská Gama podniká hned ve dvou oblastech, první z nich jsou inženýrské služby a poradenství v oblasti chemického průmyslu, a to hlavně pro jednotky na výrobu kyseliny dusičné, druhou pak je obchodování se sortimentem firmy Sandra, a.s. - tedy s drahými kovy, konkrétně platinou, zlatem, stříbrem a palladiem.⁴⁸

Firmy jsou skutečně dobře provázány, neboť spolupráce probíhá ve všech možných

37 Dotazník Gama, otázka 1a podotázky

38 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

39 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

40 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

41 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

42 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

43 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

44 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

45 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

46 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

47 Dotazník Gama, údaje o společnosti a otázky 1.2.1 a 7

48 Dotazník Gama, údaje o společnosti.

formách. V Číně se vyrábějí polotovary i hotové výrobky a jsou dováženy do České republiky, kromě nich Gama dováží i materiál. Tok zboží je ale obousměrný, takže český materiál, polotovary i hotové výrobky jsou zase exportovány do Číny. To dokazuje, že mezi oběma zeměmi dochází k aktivní obchodní spolupráci. Co se týče konkrétních výrobků, jedná se o strojní části pro výstavbu chemických výrobních jednotek, o drahé kovy, ale i o další materiály.⁴⁹

Pokud jde o transport zboží, volí na základě jeho povahy firmy vždy ze dvou alternativ, a to buď dopravu námořní nebo leteckou. V prvním případě trvá cesta asi 6 týdnů a zboží putuje z Amsterdamu nebo Hamburku do Šanghaje, popř. obráceně. Pokud je zvolena letecká varianta, stačí pro přepravu 2 až 3 dny, v České republice pak bývá využíváno pražské letiště Ruzyně, v Číně letiště Pudong v Šanghaji.⁵⁰

Gama Chemical Engineering (Shanghai) Co.Ltd. není pobočkou ani dceřinnou společností české společnosti. Skupina SANDRA má totiž v Číně vlastní joint venture⁵¹ a WFOE⁵², což je zajímavá alternativa investování, proto je jí věnována následující podkapitola.⁵³

Počátky vzájemné spolupráce najdeme již v roce 1952. V roce 2004 bylo založeno joint venture, o dva roku později pak Reprezentační kancelář. Od roku 2008 má pak skupina SANDRA v Číně WFOE. Za největší výhodu čínského obchodního partnera je považována jeho spolehlivost a nekonfliktní jednání. Naopak velkým problémem je jazyková bariéra, která mezi oběma zeměmi stojí. Pokud jde o cenu, jsou zástupci Gamy realističtí, neboť souhlasí s tím, že *„cena musí být vždy z dlouhodobého hlediska co nejlepší pro obě strany“*. Respondent dotazníku dále uvádí: *„V otázce výhod a nevýhod nelze odpovědět, neb jde o podobnou otázku, jako proč se v Číně prosadilo a udrželo užívání znakového písma. Jde prostě o příliš komplikovaný soubor faktů a událostí, v nichž nemalou míru hraje i "krása okamžiku" a štěstí.“*⁵⁴

Vzhledem k tomu, že Gama je v Číně trvale přítomna, nemusí se Čína zabývat speciálními způsoby komunikace. Výkonný ředitel společnosti je Čech hovořící čínsky,

49 Dotazník Gama, otázka 3

50 Dotazník Gama, otázky 4 a 5

51 *joint venture* = forma investování do rizikových oblastí, kdy se investující subjekty spojí (někdy i jediný subjekt) a vytvoří nový vedle stojící podnik, který je založen pro přesně určenou akci a obvykle na omezenou dobu. V případě neúspěchu zaniká tento nový podnik a není přímý dopad na investory. (**Joint venture**. <http://business.center.cz/business/pojmy/p1244-joint-venture.aspx> (20.2.2010))

52 WFOE = Wholly Foreign Owned Enterprise

53 Dotazník Gama, otázka 6

54 Dotazník Gama, otázky 8,9 a 10

čínský administrativní personál WFOE pak umí anglicky, takže veškerá komunikace probíhá v těchto dvou jazycích.⁵⁵

3.2.2 WFOE

Pod zkratkou WFOE se skrývá Wholly Foreign Owned Enterprise, tedy podnik plně vlastněný zahraničním kapitálem. Jedná se o společnosti s ručením omezením, jež jsou vlastněny zahraničními investory.

Jejich prvotní rozvoj patrně souvisel s čínskou politikou otevírání se světu, neboť původním záměrem bylo jejich prostřednictvím nalákat zahraniční kapitál do výrobních oblastí, které byly určeny pro vývoz nebo k nimž bylo zapotřebí vyspělých technologií. To vše mělo Číně umožnit rychle dohnat vyspělé mocnosti.⁵⁶

Po vstupu Čínské lidově demokratické republiky do WTO⁵⁷ (10. listopadu 2001⁵⁸) začal zahraniční kapitál pronikat i do jiných oblastí podnikání (např. konzultace a manažerský servis, vývoj softwarových programů, obchod) a tak dnes můžeme jako WFOE označit každou čínskou společnost, jejíž kapitál je z plných 100% vlastněn zahraniční firmou. Je důležité si tuto formu podnikání neplést s pobočkami, které některé firmy v Číně zakládají, ani s jinými nečínskými ekonomickými organizacemi (např. reprezentační kanceláře), neboť ty zůstávají zahraničními subjekty.⁵⁹

WFOE můžeme dále dělit na 3 typy – první z nich se v Číně orientuje pouze na výrobu (tzv. Manufacture WFOE), druhá nabízí poradenství a servis (Consulting WFOE), třetí se pak zabývá obchodem, pohybují se na poli maloobchodu i velkoobchodu a mohou se v Číně účastnit franchisingu⁶⁰. Poslední jmenované bývají někdy nazývány FICE (Foreign-Invested Commercial Enterprise), tedy obchodní společnosti investované ze

55 Dotazník Gama, otázky 11, 12 a 15

56 <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

57 WTO = World Trade Organization, Světová obchodní organizace. Organizace, která zakládá pravidla mezinárodního obchodu prostřednictvím konsenzu mezi jeho členskými státy a řeší mezinárodní obchodní spory mezi členskými státy. Vznikla v roce 1995. (**Světová obchodní organizace**, <http://cs.wikipedia.org/wiki/WTO> (7.4.2010)).

58 **Otevírání a spolupráce jsou jedinou čínskou cestou k modernizaci.**

<http://czech.cri.cn/321/2009/09/30/1s98504.htm> (20.2.2010), článek z 30.9.2009 16:07:03

59 <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

60 *franchising* = způsob podnikání, kdy franchisor poskytuje franchisantovi podrobně popsany obchodní model spočívající obvykle v licenci k ochranným známkám, patentům, užitém a průmyslovým vzorům, know-how (jednotném marketingovém vystupování, jednotných výrobních postupech, chování zaměstnanců, atp.) (**Franchising**, <http://business.center.cz/business/pojmy/p581-franchising.aspx> (20.2.2010))

zahraničí.⁶¹

Výhody WFOE by se daly shrnout do sedmi základních bodů:

- 1) Nezávislost a svoboda v zavádění světových strategií mateřské společnosti bez ohledu na účast čínského partnera.
- 2) Schopnost provádět podnikatelskou činnost a neplnit jen funkci reprezentační kanceláře a možnost vystavovat faktury a získávat příjmy v RMB⁶².
- 3) Schopnost převodu zisků v RMB na USD při převodu na mateřskou společnost mimo Čínu.
- 4) Ochrana duševního know-how a technologií.
- 5) Plná kontrola nad lidskými zdroji.
- 6) Větší efektivita v oblasti provozu, managementu a budoucího vývoje.
- 7) Produkty výrobních WFOE nepotřebují licenci pro vývoz/dovoz.⁶³

WFOE můžeme poznat podle názvu, pro jehož tvorbu existují speciální pravidla. Oficiální název by měl být v čínštině, ale existuje i jeho varianta v latince. Formát názvu by měl obsahovat 4 položky: název společnosti/produktu (např. ABC); aktivitu (např. obchodní poradenství); místo podnikání (Peking, Šanghaj); formu podnikání (s.r.o., a.s.). Název společnosti by pak mohl vypadat např. ABC obchodní poradenství (Šanghaj), a.s. (resp. ABC business consulting (Shanghai) Ltd.⁶⁴). Jméno firmy musí být schváleno v Administrativní kanceláři průmyslu a obchodu (SAIC, Administrative Bureau for Industry and Commerce). V čínském názvu by se neměla objevovat slova *Mezinárodní*, *Čína* a *Sino-*, ale v nečínském jméně povolena jsou.⁶⁵

61 **1. Different Types of WFOE.** <http://www.wfoe.org> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

62 RMB = renminbi, lidová měna. Název oficiálního platidla v Čínské lidové republice. Oficiální zkratkou je CNY, ale často je používána také zkratka RMB. (**Čínský jüan.** http://cs.wikipedia.org/wiki/Čínský_jüan (23.4.2010))

63 **2. Advantages of WFOE.** <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

64 *Ltd.* = Limited company, akciová společnost. Kromě tohoto přídomku se může objevovat i *Co.* = company, obchodní společnost. (zpracováno podle <http://zkratky.cz> (20.2.2010))

65 **7. Choosing WFOE Company Name.** <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

4. Ing. Jan Novák

4.1 O firmě

Firma Jan Novák se zásadně liší od všech ostatních, které jsou v práci uvedeny. Nejedná se totiž o společnost s ručením omezeným ani akciovou společnost. Jan Novák je živnostník, proto jako svou firmu⁶⁶ zvolil své vlastní jméno.

Tento podnikatel pracuje na český živnostenský list pro americkou firmu Steel, jako takový je pověřen prací v Číně. Přestože se jedná o atypický případ, je Jan Novák českým subjektem v Číně, a jako takový je v mé bakalářské práci právem.⁶⁷

Jako živnostník fyzicky podnikající v Číně nemá pan Novák české webové stránky, nebo se mi je alespoň nepodařilo najít, proto jsem i pro získávání informací o jeho aktivitách musela použít jiné zdroje. Konkrétně jsem hledala v živnostenském rejstříku⁶⁸, do kterého byla firma Ing. Jan Novák zapsána 3.9.2007 jako fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku. Kromě identifikačního čísla a sídla společnosti, které z důvodu zachování anonymity záměrně neuvádím, se zde ještě dozvíme, že předmětem podnikání Jana Nováka je poradenství v oblasti řízení.

Pokud vstoupíme do internetové databáze Registru živnostenského podnikání⁶⁹ přes stránky Ministerstva průmyslu a obchodu⁷⁰, můžeme si po vyhledání podnikatelského subjektu zobrazit i *Údaje s historií*, kde se dozvíme nejen o jeho aktuálních živnostenských oprávněních, ale i o těch již zaniklých.

Pokud v této databázi vyhledáme Jana Nováka, můžeme si prohlédnout i jeho podnikatelskou historii. Od 3.9.2007 do 30.6.2008 měl živnostenské oprávnění pro činnost technických poradců v oblasti strojírenství. V době od 20.1.2008 do 30.6.2008 bylo provozování živnosti přerušeno ze strany podnikatele.⁷¹ Zánik oprávnění k poslednímu červnu téhož roku pravděpodobně souvisí s novelou živnostenského zákona, která vstoupila v platnost k 1.7.2008⁷².

66 *firma* = obchodní název, pod kterým podnikatel nebo společnost vystupuje (**Firma**, <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/firma> (23.2.2010))

67 Dotazník Novák. Údaje o společnosti

68 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

69 <http://www.rzp.cz>

70 <http://www.mpo.cz/>

71 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

72 „Dne 1. července 2008 vstupuje v účinnost zákon č. 130/2008Sb., kterým se novelizuje stávající živnostenský zákon (455/1991Sb.). Hlavním cílem této poměrně rozsáhlé novely živnostenského zákona je zjednodušení vstupu do živnostenského podnikání začínajícím podnikatelům a další snížení

Předmětem podnikání živnostenského oprávnění, které má Jan Novák nyní, je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona⁷³. Oborem činnosti pak činnost technických poradců v oblasti strojírenství. Na první pohled se zdá, že se jedná jen o aktualizaci původního oprávnění, i toto však vzniklo 3.9.2007, z čehož můžeme odvodit, že tomu tak není. K přerušení provozování činnosti oznámené podnikatelem došlo od 10.01.2008 do 09.01.2010. Platnost živnostenského oprávnění je na dobu neurčitou.⁷⁴

administrativní zátěže podnikatelů při styku se živnostenskými úřady. “ (**Novela živnostenského zákona od 1. 7. 2008 usnadní vstup do podnikání.** <http://www.blansko.cz/clanky/08/06/novela-zivnostenskeho-zakona-od-1-7-2008-usnadni-vstup-do-podnikani.php> (23.2.2010), článek z 23.6.2008)

73 Přílohy Živnostenského zákona: Příloha 1 Živnosti řemeslné (Část A, B, C), Příloha 2 Živnosti vázané (K § 23 a 24), Příloha 3 Koncesované živnosti (K § 26 a 27) (**Živnostenský zákon.** <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zakony/zivnostensky-zakon/1001184/4331/> (23.2.2010)).

74 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

4.2 O firmě Steel

Abychom si udělali představu o tom, s kým Jan Novák spolupracuje, měli bychom se alespoň krátce zmínit o společnosti Steel, pro kterou v Číně pracuje.

Americká Steel Aircraft působí na 5 světadílech a po celém světě zaměstnává kolem 14 tisíc lidí. Společnost se zabývá výrobou helikoptér pro komerční i vojenské účely, ty najdeme ve 40 státech světa. Výrobní a kompletační závody jsou situovány ve Spojených státech amerických a v Polsku. Díky joint venture pak společnost vyrábí i v Turecku a Číně. Hlavními dodavateli výrobních zařízení jsou AirO, Česká republika a Hechang Aircraft, Čína.

Společnost spolupracuje i s Kanadou, Brazílií, Velkou Británií, Singapurem, Novým Zélandem a Austrálií. V některých z těchto zemí má i své joint venture.⁷⁵

Od roku 1945 se s helikoptéry Steel Aircraft podařilo zachránit asi 2 miliony lidí. Vrtulníky nejen že transportovaly lidi zraněné v boji, ale pomáhaly i při zemětřeseních, sesuvech půdy, hurikánech a jiných živelných katastrofách. Nesmíme zapomenout ani na evakuaci posádek potápějících se lodí.⁷⁶

⁷⁵ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

⁷⁶ Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

4.3 Spolupráce Jana Nováka se zahraničními partnery

Jako Evropan pracující v Asii pro americkou firmu nemá Jan Novák o zahraniční spolupráci nouzi. Přesto, že je Čech, nespolupracuje s žádnými evropskými subjekty, jeho partneři se omezují na Číňany a Američany. Konkrétně na čínskou společnost Hechang Aircraft a výše zmiňovanou Steel Aircraft, USA. Druhou jmenovanou pak Jan Novák upřednostňuje, bohužel však v dotazníku neuvedl, proč.⁷⁷

4.3.1 Spolupráce s Čínou

Pan Novák je v Číně od podzimu roku 2007 a poskytuje zde služby – působí jako technický a výrobní poradce. V podstatě zastupuje společnost Steel (která má v Číně mimo jiné i dceřinnou společnost) ve firmě Hechang Aircraft ve městě Jingdezhen (provincie Jiangxi), které pak poskytuje poradenství při výrobě vrtulníku S76C++ pro americkou firmu.⁷⁸

Pokud jde o přepravu zboží, nemá s ní Jan Novák zatím žádné zkušenosti, neboť se dosud nerealizovala. Do budoucna se však plánuje transport do USA. Měla by být využita jak letecká, tak námořní doprava. V prvním případě budou využívána letiště Pudong v Šanghaji a letiště Johna F. Kennedyho v New Yorku. Ve druhém pak přístavy ve stejných městech. Pan Novák zatím není schopen odhadnout, jak dlouho bude přeprava trvat. Kromě letecké a námořní dopravy neexistuje mezi oběma zeměmi jiná možnost transportu zboží.⁷⁹

Při spolupráci s čínským partnerem naráží Jan Novák na mnoho problémů. Patří k nim hlavně jazyková bariéra, nespolehlivost a časté konflikty. Pan Novák se domnívá, že potíže pramení z toho, že spolupracuje se státní firmou. Velkou roli zde hraje i rozdílná kultura a pro Číňany typická neochota plánovat. Čech nepovažuje za ideální ani nevýhodné obchodní podmínky – celní bariéry a procesy při dovozu zboží spolupráci nepomáhají. Na druhou stranu největší pozitivum spatřuje v možnosti práce na nových trzích.⁸⁰

S ohledem na povahu práce je pochopitelné, že se spolupráce omezuje na návštěvy v Číně, resp. na dlouhodobý pobyt pana Nováka v této zemi. Hlavním komunikačním jazykem je angličtina. Bývají využívány služby interního překladatele, který je vždy vybírán na základě osobních zkušeností, vlastností a specializace. Spolupracuje se tedy

⁷⁷ Dotazník Novák, otázka 1 a její podotázky, otázky 2 a 10

⁷⁸ Dotazník Novák, otázky 2, 3, 6 a 7

⁷⁹ Dotazník Novák, otázky 4 a 5

⁸⁰ Dotazník Novák, otázky 8 a 9

pokaždé s někým jiným.⁸¹

Za největší kámen úrazu při komunikaci s Číňany nepovažuje pan Novák rozdílný jazyk, ale spíše kulturní a názorovou bariéru.⁸²

81 Dotazník Novák, otázky 11, 12, 15 a podotázky

82 Dotazník Novák, otázka 14

5. Delta

5.1 O firmě

Delta je průmyslovou firmou, která pro jiné společnosti zajišťuje převážně přenos tepla, separaci a dopravu tekutin. Produkty jsou k dostání v asi 100 zemích světa, v polovině z nich najdeme vlastní obchodní organizace. Delta disponuje 20 výrobními závody, 12 najdeme v Evropě, 6 v Asii a 2 ve Spojených státech, kromě toho má společnost i 70 servisních center.

Po celém světě společnost zaměstnává asi 11 500 zaměstnanců, přičemž přes tisíc jich najdeme ve Švédsku, Dánsku a Indii.

Delta navazuje na činnost ZS Separator, kterou v roce 1883 založili ve Spojených státech amerických⁸³ Oscar Lemm ml. a Gustav de Laval. Druhý jmenovaný byl významný vynálezce. Za svůj život patentoval 92 výrobků, k nejvýznamnějším z nich patří odstředivý separátor a první funkční parní turbína.

Firma si zakládá na spokojenosti zákazníků a proto dbá na kvalitní servis. Zajišťuje kompletní soubor činností – od dodání malých náhradních dílů až po dlouhodobé poradenství.⁸⁴

Přesto, že se jedná o americkou firmu, byla do mé práce zahrnuta, neboť má své pobočky jak v České republice tak v Čínské lidové republice.

83 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

84 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

5.2 Delta Česká republika

Na území Československa byla první kancelář společnosti otevřena v roce 1920. Přesto, že mezi lety 1948 a 1987 působila společnost na tuzemském trhu jen prostřednictvím svých partnerů, její výrobky jsou zde k dostání po celých 90 let.

Společnost je dodavatelem odstředivých separátorů, výměníků tepla, čerpadel, ventilů a dalších zařízení, která využívá energetický, chemický, kovozpracující, potravinářský, kvasný, biotechnologický a farmaceutický průmysl. Výrobky jsou využitelné i v oblasti ochrany životního prostředí. Používají se k čištění odpadních vod, membránové filtraci, čištění olejů a provozních kapalin nebo v kalovém hospodářství.

Česká pobočka současně funguje jako projekční středisko pivovarnických systémů Delta pro centrální Evropu.⁸⁵

85 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

5.3 Spolupráce se zahraničními partnery

Spolupráci se zahraničními partnery považuje firma Delta za jeden ze základních bodů své strategie. Vypovídá o tom i fakt, že má zastoupení v 50 zemích světa a její výrobky jsou k dostání dokonce ve 100 různých státech.⁸⁶ Do sítě partnerů jsou zahrnuty nejen země celé Evropy a Asie, ale i všech ostatních kontinentů. Při rozhodování o spolupráci hrají důležitou roli nejen obchodní podmínky, ale firma dbá i na předchozí zkušenosti.⁸⁷

5.3.1 Spolupráce s Čínou

Ve velkých zemích firma nespolehá na jedinou pobočku, takže např. v Číně najdeme celou síť distributorů⁸⁸, všechny jsou sjednoceny pod obchodní značkou Delta (Shanghai) Technologies Co., Ltd. Čínskou centrálu najdeme v Šanghaji, prodejní kancelář a Centrum regionální podpory v Hong Kongu, reprezentační kanceláře v Chengdu, Guangzhou, Pekingu a Liaoningu. Výrobní závody na čínském území sídlí v provincii Jiangsu ve městech Jiangyin a Kunshan. V Šanghaji najdeme kromě ústředí i sdílené servisní centrum.⁸⁹ Další obchodní kanceláře najdeme v Shenyangu a Dalianu.⁹⁰

Čínská divize produkuje hotové výrobky, které jsou pak distribuovány do jiných poboček po celém světě, včetně České republiky. Naopak produkty, které se vyrábějí v jiných zemích, jsou do Číny dováženy. Jedná se hlavně o výměníky tepla, odstředivky, dekantéry⁹¹, čerpadla a ventily. Obchodní spolupráce tak zajišťuje export i import hotových výrobků. S materiály ani polotovary firma neobchoduje.⁹²

Pokud jde o výhody a nevýhody spolupráce s Čínou jako obchodním partnerem, za největší klad jsou považovány výhodné obchodní podmínky a cena. Naopak zápor je konfliktní spolupráce a především nespolehlivost. Vliv na spolupráci má i jazyková bariéra a vzdálenost.⁹³

I přesto, že dceřinná společnost je v Číně už 25 let, považuje Delta za největší problém spolupráce s Číňany kulturní bariéru. Vzájemná komunikace mezi pobočkami

86 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

87 Dotazník Delta, otázka 1 a její podotázky a otázka 13

88 Dotazník Delta, otázka 1.2.1

89 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

90 Dotazník Delta, otázka 7

91 *Dekantace* = oddělování nečistot vznášejících se v kapalině odstředěním nebo slutím kapaliny po usazení nečistot. (**Dekantace**. <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/dekantace> (7.4.2010)).

92 Dotazník Delta, otázka 3

93 Dotazník Delta, otázky 8 a 9

z různých zemí probíhá v angličtině, čínština ani čeština nejsou využívány. Firma spolupracuje s interními překladateli. Pracovníci dávají přednost osobním návštěvám v Číně před jinými formami komunikace (např. telefon, e-mail)⁹⁴.

94 Dotazník Delta, otázky 6, 10, 11, 12, 14 a 15

6. Epsilon

6.1 O firmě

Skupina Epsilon působí jako investor do nemovitostí a integrovaná realitní společnost na českém trhu již 15 let. Za tu dobu se jí podařilo úspěšně realizovat mnoho projektů a to jak v Praze, tak i v jiných regionech v tuzemsku i v zahraničí. Realizované projekty byly kancelářského, bytového, hotelového i multifunkčního charakteru. Za největší pilíře svého úspěchu firma považuje know-how zaměstnanců, firemní filozofii a hodnoty. Epsilon usiluje o harmonické zasazení víceúčelových staveb do okolí, podporuje prospěšné aktivity, ekologii a společenskou odpovědnost.⁹⁵

Od prosince 2006 jsou akcie firmy obchodovatelné na pražské burze. Burza cenných papírů Praha zajišťuje trh z cennými papíry v České republice.⁹⁶ Kromě Epsilonu najdeme na jejím hlavním trhu akcie dalších 13 firem, jednou z nich je např. i ČEZ⁹⁷.

Firma vsází na diverzifikaci, a proto nejen, že realizuje projekty různého charakteru, ale i v různých zeměpisných šířkách, kromě investic v České republice tak Epsilon najdeme i za projekty v Ruské federaci a v Číně. Jedná se hlavně o administrativní komplexy, hotely a rezidenční výstavby.⁹⁸

Součástí skupiny Epsilon je i komanditní společnost, která poskytuje servisní služby uvnitř společnosti a zajišťuje koordinaci jednotlivých projektů. Kromě odborných znalostí nabízí i praktické zkušenosti ze střední a východní Evropy. Epsilon Investments, k.s. si zakládá na tom, aby poskytoval kvalitní servis po všech stránkách, počínaje u znalostí a konče u technického zajištění provozu.⁹⁹

Do skupiny patří i Epsilon Facility a.s., která zajišťuje kompletní správu nemovitostí, a to nejen v Praze, ale i v dalších městech České republiky. Tato servisní společnost se stará o vlastní i cizí objekty. V oblasti facility managementu¹⁰⁰ patří Epsilon Facility a.s. k české špičce.¹⁰¹

95 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

96 **Profil burzy.** <http://www.bcpp.cz/dokument.aspx?k=Profil-Burzy> (17.2.2010)

97 **Výsledky obchodování.** <http://www.bcpp.cz/> (17.2.2010)

98 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

99 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

100 *Facility management* = metoda, jak v organizacích sladit pracovní prostředí, pracovníky a pracovní činnosti. Zahrnuje v sobě principy obchodní administrativy, architektury, humanitních a technických věd. Cílem je posílit ty procesy v organizaci, pomocí nichž pracoviště a pracovníci podají nejlepší výkony a v konečném důsledku pozitivně přispějí k ekonomickému růstu a celkovému úspěchu organizace.

(**Facility management.** <http://www.ifma.cz/article.aspx?ArticleID=448&> (7.4.2010))

101 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

6.2 Spolupráce se zahraničními partnery

Epsilon sice nespolupracuje s tolika zahraničních firmami, jako některé jiné společnosti, ale sází na kvalitu a všechny své partnery si pečlivě prověřuje. Při jejich výběru hraje roli hned několik faktorů, patří mezi ně cena, obchodní podmínky, externí doporučení a předchozí zkušenosti.¹⁰²

V Evropě hledá Epsilon spolupráci buď v jiných firmách v České republice nebo ve Velké Británii.¹⁰³ Své pobočky pak má v Ruské federaci a v Číně.¹⁰⁴ V Asii společnost spolupracuje s čínským partnerem, firmou Beijing Development.¹⁰⁵ Kromě Číňanů využívá Epsilon i kontakty v Hong Kongu a Singapuru¹⁰⁶.

Z hlediska výběru zahraničních partnerů upřednostňuje Epsilon ty, jejichž finanční struktura umožňuje českým firmám efektivně využívat investice. Dodává, že Hong Kong a Singapur jsou v podnikání v Číně zkušenější.¹⁰⁷

6.2.1 Spolupráce s Čínou

S ohledem na oblast podnikání, kterou se firma zabývá, tedy obchod s nemovitostmi, je pochopitelné, že při spolupráci s Čínou, jež trvá už 4 roky, nedochází k žádnému dovozu ani vývozu, neboť vše se realizuje na obchodní úrovni a k žádnému fyzickému přesunu zboží nedochází¹⁰⁸.

Díky tomu firmy nemusejí řešit ani problém dopravy, neboť jediné, co se mezi oběma zeměmi, tedy Českou republikou a Čínskou lidově demokratickou republikou, pohybuje, jsou lidé. Ti využívají leteckou dopravu, díky níž transport zabere pouhé 2-3 dny¹⁰⁹, tento způsob je rychlý a snadný¹¹⁰. Co se týče čínského letiště, bývá využíváno Beijing Capital International Airport¹¹¹.

Kromě obchodního partnera má Epsilon v Číně i dceřinnou společnost, pobočku a

102 Dotazník Epsilon, otázka 13

103 Dotazník Epsilon, otázka 1 a 1.1

104 Z důvodu zachování anonymity není možné tento zdroj uvádět veřejně.

105 Dotazník Epsilon, otázka 1.2.1

106 Dotazník Epsilon, otázka 1.2

107 Dotazník Epsilon, otázka 2

108 Dotazník Epsilon, otázka 3

109 Dotazník Epsilon, otázka 4

110 Dotazník Epsilon, otázka 5

111 Dotazník Epsilon, otázka 4

zástupce, všechny najdeme v Pekingu, kde vystupují pod názvem Epsilon Consulting (Beijing) Co., Ltd.¹¹²

Jako každá spolupráce má i ta zahraniční své klady a zápory. Za největší problém při jednání s Číňany považuje firma Epsilon jejich nespolehlivost a konfliktnost. Negativní úlohu hraje i jazyková bariéra, není to však tak velká překážka jako první dvě jmenované. Naopak pozitivem je cena a nabízené obchodní podmínky. V případě obchodu s nemovitostmi nemusí Epsilon řešit problém se vzdáleností.¹¹³

Jako jedna z mála dotázaných firem využívá Epsilon pro komunikaci s Číňany nejen angličtinu, ale i čínštinu. Vzhledem k tomu, že její zaměstnanci mluví plynule oběma těmito jazyky, je to pochopitelné. Pokud společnost potřebuje využít služeb překladatele, využívá interních zdrojů a preferuje opakovanou spolupráci se stejnými lidmi. Při jejich výběru bývají rozhodujícími faktory reference a externí doporučení, firma je upřednostňuje např. před cenou nebo specializací překladatele.¹¹⁴

Kromě osobních návštěv, o kterých zde již byla zmínka, komunikují Češi s Číňany i pomocí internetu, e-mailů a telefonicky. Za největší bariéru, se kterou se musejí během 4-leté spolupráce potýkat, považují jazykové a kulturní rozdíly mezi oběma národy.¹¹⁵

112 Dotazník Epsilon, otázka 6 a 7

113 Dotazník Epsilon, otázka 8 a 9

114 Dotazník Epsilon, otázka 12 a 15

115 Dotazník Epsilon, otázka 10, 11 a 14

Výsledky a diskuse

- *Jaké firmy s Čínou spolupracují, v jaké oblasti podnikají?*

Ze 6 společností, které jsem ve své práci zpracovávala, se jich 5 pohybuje v oblasti průmyslu, z čehož jedna se zabývá chemickým průmyslem a poradenskou činností v této oblasti, další jsou pak zaměřeny na strojírenství. Zajímavé je, že hned dvě z nich se pohybují v oblasti leteckého průmyslu – jedna vyrábí dílce pro letadla, druhá se pak zabývá technickým a výrobním poradenstvím při vývoji vrtulníku. Poslední z firem v Číně investuje do nemovitostí.

Komentář:

Přesto, že v Číně se pohybují i české společnosti, které podnikají v jiných oblastech než je strojírenství, např. obuvnický gigant Baťa, je zajímavé, že ochotu zpracovat dotazník a poskytnout informace pro mou bakalářskou práci projevily v takové míře právě strojírenské firmy. Jen těžko soudit, proč tomu tak je.

Svůj vliv jistě hraje tradice, kterou tyto společnosti mají, dále pak jejich zkušenosti na trhu a v neposlední řadě i pevná organizační struktura, která je pro firmy podnikající v oblasti strojírenského průmyslu charakteristická.

Dalším z důvodů by mohlo být to, že strojírenské společnosti v portfoliu všech českých firem, které s Čínou spolupracují, převládají, nicméně toto nelze dokazovat na malém vzorku 6 případů, kterými se ve své práci zabývám.

- *Jak jsou tyto firmy velké?*

Co se týče velikosti českých firem, se kterými se můžeme v Číně setkat, je spektrum skutečně pestré. Najdeme zde jak jednotlivce, kteří v zahraničí podnikají na český živnostenský list, tak i obrovské společnosti, jejichž pobočky můžeme najít i ve více než 50 zemích světa.

Komentář:

Předmětem zkoumání mé práce nebylo zjišťování konkrétního počtu zaměstnanců v České republice a v Číně, nicméně tento počet souvisí s oblastí, ve které společnost podniká, a s tím, jaké činnosti v ČLR provozuje. Pro provoz poradenské firmy, která má několik kanceláří v Šanghaji nebo Pekingu, je samozřejmě potřeba méně lidí, ale zato

s vyšší kvalifikací, než pro výrobní závod v některém z menších měst apod.

- *Jsou to české firmy, nebo jsou to firmy zahraniční, které mají zastoupení jak v České republice tak v Číně?*

Tři ze zkoumaných firem jsou české, další je sice čínská, ale má českého zakladatele (více o systému WFOE – společnostech plně financovaných zahraničním kapitálem v kapitole 3.2.2), pátá společnost je americká, ale do práce byla zahrnuta, neboť má svou pobočku jak u nás, tak i v Číně. Nejzajímavější je případ podnikatele, který pracuje v Číně na český živnostenský list jako technický a výrobní poradce, ale najat je zde americkou firmou.

- *Proč si vybraly právě Čínu jako svého obchodního partnera? Jaké jsou výhody a nevýhody spolupráce s Čínou? Co představuje největší problém a co nejmenší?*

Pro výběr obchodních partnerů mají jednotlivé firmy různé postupy, nicméně ve většině případů hraje hlavní roli cena a nabízené obchodní podmínky. Právě nízká cena nabízených služeb a výrobků patří k silným stránkám čínských společností a nahrává jim v konkurenčním boji v celosvětovém měřítku. Některé firmy dále zohledňují externí doporučení nebo předchozí zkušenosti, popř. i osobní audit.

Mezi nejčastěji uváděné výhody čínských partnerů patří již zmiňované – cena a obchodní podmínky. Další výhodou Asie je možnost pohybovat se na novém trhu. Názory na spolehlivost a bezkonfliktní spolupráci se mezi českými společnostmi liší, některé si ji chválí, ale našly se i takové, které Číňany považovaly za nespolehlivé a spolupráci s nimi za konfliktní až velmi konfliktní. Za největší problém spolupráce je obvykle považována jazyková bariéra, kulturní rozdíly a názorová bariéra ovšem nezůstávají pozadu a vzájemnou komunikaci ovlivňují také spíše negativně. Vzdálenost obvykle pro společnosti problém nepředstavuje.

Komentář:

Odpovědi na otázky týkající se výhod a nevýhod spolupráce s Číňany se velmi různily. Pro některé společnosti představuje problém např. časový posun, jiné tuto skutečnost vůbec neřeší. V otázce spolehlivosti a konfliktnosti spolupráce se na tak malém vzorku, jako je 6 firem, nedá dojít k obecným závěrům, neboť obzvláště zde záleží na konkrétních lidech a jejich očekávání. Většina problémů v komunikaci se totiž objevuje právě proto, že si obě strany dobře nerozumějí a v případě jednání s Asiaty toto platí více

než dvojnásobně, neboť tito přemýšlejí jinak než Evropané a mají také jiné hodnoty, což může být pro mnohé Čechy problém.

- *Mají tyto firmy zahraniční partnery jen v Číně nebo i v jiných zemích? Jakých?*

Všechny z uvedených firem mají zahraniční partnery i mimo Čínu a to nejen v Evropě, ale i jinde ve světě. Množství a struktura partnerů se odvíjejí od velikosti firmy, od oblasti jejího podnikání a od konkrétních produktů, s nimiž obchoduje/ jejichž výrobou se zabývá.

- *Jaké zastoupení v Číně mají (pobočka, výrobní závod, obchodní oddělení...) a kde?*

Tři z firem mají své zastoupení v Pekingu, zajímavé je, že jsou to právě ty české. Čínská firma s českým zakladatelem má sídlo v Šanghaji, živnostník se pohybuje v provincii Jiangxi a americká společnost, která je ze všech zpracovávaných největší a má i ve světě největší zastoupení, má své pobočky v mnoha čínských městech – Peking a Šanghaj nevyjímaje.

Některé společnosti mají v Číně své zástupce, jiné dceřinné společnosti, výrobní závody, reprezentační kanceláře, joint venture a WFOE (viz výše).

Komentář:

Opomeneme-li živnostníka, který pracuje v konkrétní společnosti, a proto pobývá v Číně v místě jejího sídla, dojdeme k závěru, že české společnosti hledají své partnery ve velkých městech. Dalo by se říci, že v metropolích, neboť Peking je hlavním městem Číny jako takové a Šanghaj je jejím největším ekonomickým střediskem. Tato tendence je opodstatněná, protože větší město automaticky nabízí i více možností.

Forma zastoupení českých firem v Číně je různá, nicméně dlouhotrvající vzájemná spolupráce toto ovlivňuje velice pozitivně. Zatímco společnosti, jež mají kontakty s Čínou v řádu několika let, zde mají jediného zástupce/jedinou pobočku, firmy, které s Čínou spolupracují po několik desetiletí, budují své pobočky postupně v dalších městech nebo zřizují nové formy podnikání (joint venture, WFOE).

- *Zaměřují se firmy spolupracující s Čínou převážně na vývoz do ní nebo dovoz z ní? A obchodují s polotovary, hotovými výrobky nebo informacemi? (V čem vzájemná spolupráce spočívá).*

Konkrétní spolupráce s Čínou se vždy odvíjí od charakteru podnikání. Vesměs platí,

že s Čínou se čile obchoduje a firmy se zaměřují na export i import a to materiálů, polotovarů i hotových výrobků.

- *Jakou formu dopravy firmy volí?*

Doprava mezi Asií a Evropou (popř. Amerikou) je buď námořní nebo letecká, většina firem potom tyto možnosti kombinuje. Letecká doprava je rychlejší (1-2 dny) a spolehlivější, ale také dražší. Některé společnosti ji volí právě pro její spolehlivost, neboť transportují drahé výrobky a součástky. Využívána bývají hlavně letiště v Šanghaji a Pekingu, u nás pak samozřejmě Ruzyně Praha. Pokud je zboží přepravováno po moři, putuje obvykle na trase Hamburk – Šanghaj, tato doprava je levnější, ale časově náročnější, neboť přeprava trvá asi 6 týdnů.

- *Jak spolu firmy komunikují (telefonicky, elektronicky...)?*

Firmy kladou důraz na osobní návštěvy v Číně a považují je za velmi důležité zejména v začátcích spolupráce. Některé z nich mají své zástupce přítomné v Číně trvale, resp. dlouhodobě. Jediná firma ze 6 dotazovaných využívá i návštěvy Číňanů v České republice. Vzhledem ke vzdálenosti, která obě země dělí, je pochopitelné, že osobní návštěvy nemohou pokrýt veškerou komunikaci, proto jsou tradičně kombinovány s telefonními hovory a e-mailovou korespondencí.

Komentář:

Vzhledem k tomu, jak důležitá je komunikace a navázání až přátelských vztahů pro čínskou stranu, je pochopitelné, že se zaměstnanci obou společností musejí setkávat osobně. Zajímavé ale je, že se to v takové míře děje v Číně a výrazně méně pak v České republice. Pokud firmy do Číny zadávají výrobní zakázky, je chvályhodné, že si přejí tamní závod prohlédnout a setkat se se svými partnery osobně, přesto se domnívám, že větší počet návštěv Číňanů u nás by mohl přidat na věrohodnosti obchodů a prohloubit vzájemnou spolupráci.

- *Jaký jazyk používají?*

Ve všech šesti případech se setkáme s tím, že komunikačním jazykem je angličtina. Někdy je to jediný používaný jazyk, jindy se kombinuje s čínštinou (3 případy) a jedna firma dokonce využívá češtinu – přesto, že toto blíže nespecifikovala, domnívám se, že využívá překladatele do angličtiny, neboť Číňanů, kteří by uměli česky, není mnoho.

Komentář:

Užívání angličtiny jako komunikačního jazyka pro spolupráci Čechů a Číňanů lze považovat za více než vhodné, neboť ani pro jednu stranu to není mateřština, tudíž zde nikomu není poskytována jazyková výhoda. Při spolupráci se zahraničním partnerem bychom se vždy měli snažit o to, aby byly protějšky rovnocenné, k čemuž nedojde, pokud bude jedna strana komunikovat ve svém vlastním jazyce a druhá bude znevýhodněna tím, že bude muset vše překládat.

- *Kde hledají překladatele a jak intenzivně je využívají?*

Většina firem využívá služeb interních překladatelů, ale v jednotlivých případech se liší, zda spolupracují stále se stejnými osobami, které vybírají dle referencí a externích doporučení, nebo využívají různé překladatele dle jejich specializace, vlastností a osobních zkušeností. Zaměstnanci společností, které jsou v Číně přítomny dlouhodobě (resp. trvale), obvykle mluví plynně anglicky (samozřejmě mám na mysli administrativní pracovníky) nebo jsou to Češi, kteří umějí čínsky.

Komentář:

Přestože náklady na interního překladatele jsou vyšší, než náklady na jednorázová tlumočení, domnívám se, že firmy volí dobře. Pro obě strany je přínosnější, když je při jejich jednání přítomen vždy stejný člověk. Na zahraničního partnera navíc toto působí důvěryhodněji.

- *Kdy začala vzájemná spolupráce?*

Vybrané společnosti se pohybují v Číně různě dlouhou dobu. Některé z nich teprve 3 nebo 4 roky, jiné navázaly spolupráci již v 50. letech a od té doby ji postupně prohlubují (zřízení joint venture, reprezentační kanceláře a WFOE v letech 2004-2010, zřízení dalších poboček, rozvoj spolupráce s novými čínskými firmami apod.).

Závěr

Každá spolupráce představuje pro obě strany jak výhody, tak nevýhody. Vzájemná komunikace dvou lidí se obvykle neobejde zcela bez konfliktů a spolupráce dvou firem je o poznání těžší. Pokud se navíc každá z nich nachází nejen v jiné zemi, ale i na jiném kontinentu, může často docházet k nedorozumění.

Přesto je čínský trh pro zahraniční společnosti velmi lákavý a i českých firem zde neustále přibývá. Některé firmy spolupracují s Čínou od 50. let 20. století, jiné začaly objevovat nový trh až po roce 2000. V portfoliu všech českých firem v Číně převládají ty, které se zde pohybují teprve několik let.

Délka vzájemné spolupráce ovlivňuje i zastoupení českých firem v Číně. Firmy, které s Čínou spolupracují po několik desetiletí, budují své pobočky postupně v dalších městech nebo zřizují nové formy podnikání, oproti tomu společnosti, které se na čínském trhu pohybují teprve krátce zde mají jediného zástupce/jedinou pobočku.

Stěžejním cílem této práce bylo odpovědět na otázku, jaké české firmy spolupracují s Čínou. Nabízí se jednoduchá odpověď – jsou to firmy různé. Pokud jde o zaměření společností, převládají ty, které podnikají v oblasti strojírenského průmyslu. Tyto firmy v Číně obvykle vyrábějí strojní součástky, např. dílce do letadel, převodovky, odstředivky a další zařízení. Kromě strojírenských firem zde najdeme i takové, které se zabývají investicemi do realit, technickým a výrobním poradenstvím nebo chemickým průmyslem. Mnoho firem doplňuje své výrobní aktivity i poradenstvím ve stejné oblasti.

Rozdíly najdeme i v organizační struktuře jednotlivých společností. Tři ze zkoumaných firem jsou české, další je sice čínská, ale má českého zakladatele, pátá společnost je americká, ale má svou pobočku jak u nás, tak i v Číně. Nejméně tradiční je případ podnikatele, který pracuje v Číně na český živnostenský list, ale najat je zde americkou firmou.

Od organizační struktury se odvíjí i velikosti společnosti a od té pak následně množství zaměstnanců. V Číně najdeme jak české živnostníky – jednotlivce, tak i pobočky firem, které mají své zastoupení po celém světě. Podle charakteru činnosti jsou pak v Číně výrobní haly s mnoha dělníky, nebo jen několik specialistů, kteří společnost reprezentují a hledají nové možnosti uplatnění.

České společnosti v Číně navazují kontakty prostřednictvím svých zástupců,

reprezentačních kanceláří, dceřinných společností, joint venture, popř. i jinak. Své partnery obvykle hledají ve velkých městech, jako jsou Peking nebo Šanghaj, jinde se uchylují jen firmy, které s Čínou spolupracují delší dobu, nebo ty, které mají konkrétního čínského partnera v jiném městě. Hledání zahraničních partnerů v metropolích, neboť Peking je hlavním městem Číny jako takové a Šanghaj je jejím největším ekonomickým střediskem, je opodstatněné, protože větší město českým společnostem nabízí i více možností.

České firmy ovšem nespolehají na Číňany jako na své jediné zahraniční partnery a každá z nich má své aktivity i v jiných zemích. V Číně své partnery hledají hlavně proto, že zdejší společnosti nabízejí nízkou cenu výrobků a často i výhodné obchodní podmínky. Pokud jde o záporné stránky spolupráce, Češi si často stěžují na to, že Asiaté jsou nespolehliví a konfliktní, nicméně není to pravidlem a některé firmy mají názor zcela opačný a považují Číňany za spolehlivé a nekonfliktní partnery. Pokud jde o vzdálenost mezi oběma zeměmi a s tím související časový posun, obvykle se setkáme s názorem, že nemají na vzájemnou spolupráci rozhodující vliv. Negativní dopady na ni však mají kulturní, jazykové a názorové rozdíly, které mezi Čechy a Číňany najdeme.

Zajímavým zjištěním je, že kromě importu čínských výrobků do České republiky, dochází i k exportu našeho zboží do Číny. Materiály, polotovary a hotové výrobky bývají dopravovány námořní nebo leteckou dopravou vždy v závislosti na konkrétním případě. Námořní doprava bývá volena, pokud si firma může dovézt zboží za několik týdnů, neboť je časově náročnější než doprava letecká. Její výhodou jsou nízké náklady, obvykle jsou využívány přístavy v Hamburku a Šanghaji. Pokud společnosti potřebují dodat během několika dnů, nebo pokud má přepravované zboží vysokou hodnotu, volí leteckou dopravu, která je rychlejší a spolehlivější, proto je také spojena s vyššími náklady. Nejčastěji využívanými letišti jsou Capital Airport v Pekingu, Pudong International v Šanghaji a Ruzyně v Praze.

S ohledem na vzdálenost mezi oběma zeměmi je nejčastěji využívána internetová a telefonická komunikace. Partneři se spolu obvykle dorozumívají anglicky, v některých případech angličtinu kombinují s čínštinou nebo češtinou, ale není to pravidlem. Hojně jsou využíváni i překladatelé, častěji pak z interních zdrojů. Hlavně v začátcích je kladen důraz i na osobní návštěvy, zajímavé je, že ty se uskutečňují výrazně častěji v Číně než v České republice.

V této práci nebylo možné zcela obsáhnout a dopodrobna objasnit problematiku

českých firem v Číně. Důvodů je více, českých firem se v ČLR pohybuje mnoho a není možné je do práce zahrnout všechny. Mnohé z nich navíc spolupráci se studenty odmítají, buď mají špatné zkušenosti z minulosti, nemají čas nebo mají jiné důvody.

Domnívám se, že problematika českých firem a českých investic v Číně si zaslouží pozornost, neboť čínský trh je veliký a budeme-li se umět na něm pohybovat, bude to mít na Českou republiku pozitivní vliv. Dostatečné množství informací nejen o tom, jaké možnosti spolupráce Čína nabízí, ale také o rozdílech, na které se musejí české firmy mířící do Číny připravit, jsou pro to základním předpokladem.

Tato problematika by se mohla stát předmětem zkoumání dalších bakalářských a magisterských diplomových prací. Otázku českých firem v Číně by bylo možné pojmout historicky a zabývat se postupným vývojem vzájemné spolupráce a to buď na jednom příkladě nebo srovnáváním vývoje spolupráce u několika společností. Další možností by bylo zaměřit se na perspektivy a možnosti spolupráce do budoucnosti s důrazem na nutnost rozdílného jednání s čínskými a jinými zahraničními partnery. Zajímavý by mohl být i praktický výzkum, kdy by se student nechal u firmy spolupracující s Čínou zaměstnat a mapoval by tuto spolupráci zevnitř. Problematiku by také bylo možné zkoumat z pohledu Číňanů.

Abstract in English

The thesis deals with Czech companies in China. The six companies examined in the thesis were each given a special chapter. Each chapter covers first a general introduction of the company in question, followed by its activities abroad, with focus on those in China. In the Results and Discussion chapter, the total data collected is compared using comparative analysis.

Most of the Czech companies in China work in the industry sector. Four of the six companies examined in this thesis work in engineering, one in chemical industry and the last one is specialized in real estate investment.

Three of the six companies are Czech. One is Chinese but was established by a Czech person. The fifth company is American but has branch offices in the Czech Republic and in China as well and the last one is special due to the fact that a Czech tradesman is working in China for an American company.

The depth of Czech-Chinese business cooperation depends on the duration of the cooperation. The companies, which operate in China for a longer time, establish new offices and find new partners in other cities. The newcomers usually start in Shanghai or Beijing, since these big cities offer more possibilities.

None of the six companies have activities only in China. Each of them also look for partners in other countries. The advantages of Chinese companies are the low prices and the terms and conditions which they offer. On the other hand, Czechs often complain about the Chinese uncertainty and tendencies to conflicts. Differences in culture, language and opinion also have a bad influence on the cooperation.

The Czech-Chinese cooperation deals in both import and export. Materials, semi-products and products are all transported via shipping or aviation, depending on the particular case. The shipping is cheaper but the transport takes longer. Aviation, while quicker and more reliable, is however also more expensive.

Czech and Chinese people usually communicate via internet or telephone. They usually speak English but sometimes they also talk in Chinese or Czech. They often use interpreters. Especially at the beginning of a cooperation they organize personal meetings, more often in China than in the Czech Republic.

Learning how to operate in the Chinese market is the basic condition for success of the Czech investment in China.

Anotace

Jméno a příjmení:	Klára Vlášková
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název práce:	České firmy v Číně
Vedoucí práce:	Mgr. Ondřej Kučera
Počet znaků:	60 763
Počet příloh:	2
Klíčová slova:	české firmy v Číně obchodní spolupráce Čína ekonomie

Anotace:

Bakalářská práce se zabývá českými firmami v Číně. Každé ze šesti českých společností, které jsou v práci zpracovány, je věnována jedna kapitola. Firmy jsou nejprve obecně představeny, poté jsou zmíněny jejich aktivity v zahraničí se zvláštním důrazem na ty v Číně. V kapitole *Výsledky a diskuse* jsou pak získané údaje konfrontovány pomocí komparativní analýzy.

Annotation

First name and surname:	Klára Vlášková
Name of faculty and department:	Faculty of Arts, Department of Asian Studies
Title of thesis:	Czech companies in China
Supervisor:	Mgr. Ondřej Kučera
Number of symbols:	60 763
Number of supplements:	2
Key words:	Czech Companies in China Business Cooperation China Economics

Annotation of thesis:

The thesis deals with Czech companies in China. The six companies examined in the thesis were each given a special chapter. Each chapter covers first a general introduction of the company in question, followed by its activities abroad, with focus on those in China. In the Results and Discussion chapter, the total data collected is compared using comparative analysis.

Zdroje

DRULÁK, P. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-385-7.

HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Univerzita Karlova, 1999. ISBN 80-7184-637

KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C.H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-455-4.

Dotazníky:

Dotazník Alfa

Dotazník Beta

Dotazník Gama

Dotazník Delta

Dotazník Jan Novák

Dotazník Epsilon

Internetové stránky společností Alfa, Beta, Gama, Delta, Epsilon

Poznámka:

S úplným seznamem zdrojů a skutečnými názvy společností byli seznámeni vedoucí a oponent práce.

Další internetové zdroje:

1. Different Types of WFOE. <http://www.wfoe.org> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

2. Advantages of WFOE. <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

7. Choosing WFOE Company Name. <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

China Wholly Foreign Owned Enterprise. <http://www.wfoe.org/> (20.2.2010), aktualizace z 8.1.2010, překlad Klára Vlášková

Čínský jüan. http://cs.wikipedia.org/wiki/Čínský_jüan (23.4.2010)

Dekantace. <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/dekantace> (7.4.2010)

Facility management. <http://www.ifma.cz/article.aspx?ArticleID=448&> (7.4.2010)

Firma. <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/firma> (23.2.2010)

Franchising. <http://business.center.cz/business/pojmy/p581-franchising.aspx> (20.2.2010)

ISO Certifikace. <http://www.iso-certifikace.cz/> (23.4.2010)

Joint venture. <http://business.center.cz/business/pojmy/p1244-joint-venture.aspx>
(20.2.2010)

Novela živnostenského zákona od 1. 7. 2008 usnadní vstup do podnikání.

<http://www.blansko.cz/clanky/08/06/novela-zivnostenskeho-zakona-od-1-7-2008-usnadni-vstup-do-podnikani.php> (23.2.2010), článek z 23.6.2008)

O EMAS. [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSEV4B](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGSEV4B)
(20.2.2010)

Otevírání a spolupráce jsou jedinou čínskou cestou k modernizaci.

<http://czech.cri.cn/321/2009/09/30/1s98504.htm> (20.2.2010), článek z 30.9.2009 16:07:03

Profil burzy. <http://www.bcpp.cz/dokument.aspx?k=Profil-Burzy> (17.2.2010)

Světová obchodní organizace. <http://cs.wikipedia.org/wiki/WTO> (7.4.2010)

Výsledky obchodování. <http://www.bcpp.cz/> (17.2.2010)

Živnostenský zákon. <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zakony/zivnostensky-zakon/1001184/4331/> (23.2.2010)

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky (online na <http://www.mpo.cz/>)

Živnostenský rejstřík (online na <http://www.rzp.cz>)

<http://zkratky.cz> (20.2.2010)

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník

Příloha 2 – Seznam českých firem v Číně (poskytnutý Generálním konzulátem České republiky v Šanghaji)

Poznámka k příloze 2:

Původní seznam obsahoval u každé společnosti vždy její název, formu podnikání v Číně, jméno reprezentanta a jeho funkci, činnost společnosti, adresu, telefon, fax, mobil, e-mailové spojení, internetové stránky společnosti a v některých případech také poznámku. U některých společností nebyly doplněny všechny údaje.

Z důvodu zachování anonymity zástupců společností uvádím záměrně pouze název společnosti, formu podnikání v Číně, činnost společnosti, město (popř. provincii), kde se v Číně pohybuje, a internetové stránky.

Příloha 1 – Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Klára Vlášková, jsem studentkou 3. ročníku filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a píšu bakalářskou práci na téma *České firmy v Číně*. Obracím se na Vaši společnost s žádostí o vyplnění dotazníku týkajícího se spolupráce s Číňany a čínskými firmami.

Cílem mé práce je porovnat výhody a nevýhody čínských a evropských obchodních partnerů. Dále bych se ráda zaměřila na porovnávání chování českých obchodních společností na čínském trhu, hledání rozdílů a jejich příčin a na problematiku čínského trhu v porovnání s českým.

Výsledky dotazníku budou zpracovány v mé práci a pokud budete mít zájem, mohu Vás seznámit se závěry svého výzkumu. Jestliže si nepřejete, aby jméno Vaší společnosti figurovalo v mé práci, je možné ho pro účely této práce změnit a zachovat tak Vaši firmu v anonymitě.

Přejete si být seznámeni s výsledky mé bakalářské práce? Ano – Ne

Pokud ano, uveďte prosím kontaktní adresu:

Přejete zachovat Vaši obchodní společnost v anonymitě? Ano – Ne

S případnými dotazy či připomínky prosím neváhejte se na mě obrátit.

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a přeji Vám krásný den.

Klára Vlášková

DOTAZNÍK K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Údaje o společnosti:

Jméno obchodní společnosti (uveďte prosím plný název):

Adresa:

Oblast podnikání:

Jste českou firmou?

Spolupráce se zahraničními partnery

1 Spolupracujete se zahraničními partnery? Ano – Ne

Pokud ano: 1.1 Spolupráce s **evropskými partnery:** Ano – Ne
Pokud ano, uveďte prosím konkrétní země:

1.2 Spolupráce s **asijskými partnery:** Ano – Ne
Pokud ano, uveďte prosím konkrétní země:

1.2.1 Spolupracujete s **Čínou?** Ano – Ne
Pokud ano, uveďte prosím konkrétní partnery:

1.3 Spolupráce s **jinými zahraničními partnery:** Ano – Ne
Pokud ano, uveďte prosím konkrétní země:

2 Které z výše uvedených zahraničních partnerů preferujete a proč:

3 Pokud spolupracujete s čínskými partnery, je tomu tak v oblasti:

(v případě dovozu – vývozu prosím uveďte konkrétní produkty)

obchodní spolupráce

dovoz z Číny – polotovary, materiál

dovoz z Číny – hotové výrobky

vývoz do Číny – polotovary, materiál

vývoz do Číny – hotové výrobky

vyrábíme v Číně – polotovary

vyrábíme v Číně – hotové výrobky

jiné, prosím uveďte:

Konkrétní produkty:

4 Jaký způsob přepravy zboží z Číny do České republiky (z ČR do Číny) volíte?

- lodní doprava
 - uveďte prosím konkrétní importní přístavy:
 - uveďte prosím konkrétní exportní přístavy:
 - uveďte prosím čas přepravy zboží:
- letecká doprava
 - uveďte prosím konkrétní letiště:
 - uveďte prosím čas přepravy zboží:
- jinak, uveďte prosím jak:
 - uveďte prosím čas přepravy zboží:

5 Uveďte prosím, z jakého důvodu volíte daný způsob dopravy:

6 Vaše obchodní společnost má v Číně:

- zástupce
- dceřinnou společnost
- pobočku
- obchodního partnera
- jiné, prosím uveďte:

7 Kde v Číně se Vaše firma nachází?

(uveďte prosím město (města), případně provincii)

8 Jakou největší výhodu pro Vás představuje čínský partner?

(prosím označte jako ve škole podle toho, co je pro Vás největší výhodou,

1 představuje největší výhodu)

cena
nejvýhodnější obchodní podmínky
bezkonfliktní spolupráce
spolehlivost
jiné, prosím uveďte:

- 9 Jakou největší nevýhodu pro Vás představuje čínský partner?**
(prosím oznámkujte jako ve škole podle toho, co je pro Vás největší nevýhodou,
1 představuje největší nevýhodu):

– cena	
– nevýhodné obchodní podmínky	
– konfliktní spolupráce	
– nespolehlivost	
– jazyková bariéra	
– vzdálenost	
– jiné, prosím uveďte:	

- 10 Jak dlouho s Čínou spolupracujete:**

- 11 Jak s Čínou převážně komunikujete:**

- osobní návštěvy v Číně
- osobní návštěvy v Čechách
- telefon
- e-mail
- jinak, prosím uveďte:

- 12 Jazyk komunikace s čínskými partnery:**

- angličtina
- čínština
- čeština
- kombinace více jazyků, prosím uveďte:
- jiný, prosím uveďte:

13 Při výběru obchodního partnera je pro Vaši firmu nejdůležitější:

- cena
- obchodní podmínky
- externí doporučení
- předchozí zkušenosti
- tradice
- kombinace výše uvedených, konkrétně:
- jiné, prosím uveďte:

14 Při komunikaci s Číňany představuje největší problém

- kulturní bariéra
- jazyková bariéra
- názorová bariéra
- jiné, prosím uveďte:

15 Pro komunikaci s Číňany využíváte

- externí překladatele – agenturu
- externí překladatele – soukromníka
- interního překladatele
- jiné, prosím uveďte:

15.1 Pokud využíváte služeb externího překladatele

- preferujete opakovaně konkrétní osobu (osoby)
- spolupracujete pokaždé s někým jiným

Uveďte prosím proč danou možnost volíte:

15.2 Rozhodujícím faktorem pro výběr překladatele je

- cena
- reference, externí doporučení
- osobní zkušenost
- vlastnosti a specializace překladatele
- jiné, prosím uveďte:

Příloha 2 – Seznam českých firem v Číně (poskytnutý Generálním konzulátem České republiky v Šanghaji)

Firma	V Číně	Činnost	Město (provincie)	Web
Vítkovice	reprezentační kancelář	těžké strojírenství, životní prostředí ...	Peking	www.vitkovice.cz
Škodaexport	reprezentační kancelář	energetika...	Peking	
Volkswagen (China) Investment Co., Ltd.			Peking	
Volkswagen Beijing			Peking	
Volkswagen Jilin, Changchun			Jilin, Changchun	
Shanghai Volkswagen Automotive Co., Ltd.	společný podnik	automob. průmysl	Šanghaj	www.csvw.com
PPF	reprezentační kancelář	finanční služby	Shenzhen	www.ppf.cz
PPF	reprezentační kancelář	finanční služby	Peking	www.ppf.cz
PPF Investments	reprezentační kancelář		Peking	
Skrivanek	WFOE	překlady, tlumočení	Peking	www.skrivanek.cz
Sinoconsul		konzultační služby	Peking	
TEDOM, s.r.o.	reprezentační kancelář	plynové motory, motory do kogeneračních jednotek	Peking	www.tedom.cz
Ferrit	reprezentační kancelář	důlní technika		
Precoisa Lighting, Preciosa International (H.K.), Ltd.		osvětlení	Hong Kong	www.preciosa.com
China Radio International, Czech Division				
VAE Controls Beijing Liaison Office	reprezentační kancelář	řídící systémy a technologie pro vodárenství a petrochemii	Peking	www.vaecontrols.cz
Skoda Machine tool	reprezentační kancelář	obráběcí stroje	Peking	www.skoda.cz
ECM China	WFOE	reality	Peking	www.ecm-asia.com

Příloha 2 – Seznam českých firem v Číně (poskytnutý Generálním konzulátem České republiky v Šanghaji)

Agrofert Holding a.s.	reprezentační kancelář	chemikálie, hnojiva..	Peking	
První brněnská strojírna Velká Bíteš, a.s.	reprezentační kancelář	strojírenství	Peking	www.agrofert.cz , www.agrofert.com.cn
TOS KUNMING MACHINE TOOL, Co. Ltd.	společný podnik	obráběcí stroje	Kunming, provincie Yunnan	www.tosvarnsdorf.cz , www.toskunming.com , www.toschina.com
LINET	reprezentační kancelář	nemocniční lůžka		www.linnet.com
China Recycling Group			Peking	
Beijing TENG PENG Co., Ltd.	obchodní zástupce	tiskařské stroje	Peking	www.adast.com.cn
Kaigo Co., Ltd.	zastoupení BVV	veletrhy a výstavy	Šanghaj	www.ravak.cz
Koh-I-Noor (Nanjing) Stationery Co., Ltd.	dceřinná společnost	tužky	Nanjing	www.koh-i-noor.cz
Yantai Guoda - Safina, High Tech. Envriomenatal Refinery Co., Ltd.	společný podnik	výroba neželezných kovů a slitin	Zhaoyuan, provincie Shandong	
Jablonex Hong Kong Ltd.			Hong Kong	
Broumovské strojírny – Tangshan Broumov Cleaning Machinery Co., Ltd.	společný podnik	výroba myček osobních automobilů		http://www.bsh-cz.com/
F & F Global Investment Inc.	zastoupení	malá sportovní letadla	Peking	
Beijing J & Q Trade Co., Ltd.	zastoupení	sklo	Peking	www.jieanqi.com.cn
Harbin Skoda-HEC Machine Tool Advanced Technology Development Co., Ltd.	společný podnik	modernizace obráběcích strojů	Harbin	www.skoda.cz
Czech Chemoprojekt, a.s. Shanghai Representative Office	reprezentační kancelář		Šanghaj	www.chemoprojekt.cz

Příloha 2 – Seznam českých firem v Číně (poskytnutý Generálním konzulátem České republiky v Šanghaji)

Rieter Textile Systems (Shanghai) Co., Ltd.		dopřádací stroje	Šanghaj	www.rieter.com, www.rieter.cz
AdHoc Ltd. - Asia Representative Office	reprezentační kancelář		Šanghaj	www.adhocsystems.com
Czech AICTA Shanghai Representative Office	reprezentační kancelář	konzultační služby	Šanghaj	
DesertRose s.r.o.		poskytování asistenčních a překladatelských služeb		www.desertrose.cz
BST Shanghai		konzultační služby	Šanghaj	
ANOVA s.r.o.		klenoty	Šanghaj	www.anova.cz
Jiangsu AGS-Haizhu Machinery Co.	společný podnik	výroba vložek do válců	provincie Jiangsu	www.haizhumachine.com
Moravia IT Nanjing		lokalizační, překladatelské a testovací služby	Nanjing	www.moraviaworldwide.com
Vatech Hydro				
Česká televize				
Ritz Carlton				
Siemens Ltd., China		Corporate Technology & Software & Engineering	Peking	www.siemens.com.cn
Sikorski				
World Bank				
Zastoupení EK v Pekingu			Peking	
Alfa Laval (Shanghai) Technologies Ltd. - Beijing Representative office			Peking	www.alfalaval.com
Czechic Zajecicka Bohemia Group Co.				www.sqwater.com